Hukuk Bölümü 2010/116 E., 2010/196 K.

"İçtihat Metni"

Davacı : H. A. K.

Vekili : Av. Y. E. Ü.

Davalı : Kartal Kaymakamlığı İlçe Spor Güvenlik Kurulu

O L A Y : Kartal Kaymakamlığı İlçe Spor Güvenlik Kurulu'nun 01.10.2009 gün ve 2009/1370 kayıt no.lu 01 sayılı kararı ile, 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'un 11. maddesinin birinci fıkrasına muhalefet edildiğinden bahisle aynı Kanun'un 18. maddesinin birinci fıkrası uyarınca davacının, 6 ay spor müsabakalarını seyirden men ve (1.680 TL) idari para cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir.

Davacı vekili, bu işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 3. İDARE MAHKEMESİ: 23.11.2009 gün E: 2009/1979, K: 2009/2006 sayı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu uyarınca, idari yaptırım kararlarına karşı, açıkça idari yargı merciinde dava açılabileceğine ilişkin bir hüküm bulunmaması durumunda uyuşmazlığın çözümünün adli yargının görevinde olduğu; 5728 sayılı yasanın 537. maddesinin ile 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'unda yapılan değişiklik ile bu kanuna göre verilen cezalarına karşı kanun yolu kaldırıldığından ve 5149 sayılı kanun uyarınca verilen cezalarda da bu kanunda göreve ilişkin bir hüküm kalmadığından 5326 sayılı kabahatler kanununun göreve ilişkin hükümlerinin uygulanacağı; dosyanın incelenmesinden; davacıya 5149 sayılı Yasanın 18. maddesinin birinci fıkrasını ihlalden dolayı altı ay spor müsabakalarından men ve 1.680,00 TL para cezası verildiği, anılan işlemin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı; bu durumda; 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'un kanun yolunu gösteren 28. maddesinde, 5728 sayılı yasanın 537. maddesinde yapılan değişiklik ile yargı yerine ilişkin bir hüküm kalmamış olması nedeniyle, 5149 sayılı Yasa hükmü uyarınca verilen cezalara ilişkin uyuşmazlıklarda görev hususunun 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uyarınca değerlendirilmesinin gerektiği, anılan kanun uyarınca uyuşmazlığın çözümünde sulh ceza mahkemelerinin görevli olduğunun belirtildiği gerekçesiyle; davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/ 1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, aynı istemle adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

KARTAL 1. SULH CEZA MAHKEMESİ: 16.02.2010 gün ve D.İş No: 2010/183 sayı ile, incelenen dosya kapsamı ve İdari Para Cezası tutanağı İstanbul 3. İdare Mahkemesinin görevsizlik kararındaki gerekçeye göre; itiraz eden hakkında Kartal Kaymakamlığı İlçe Spor Güvenlik Kurulunun 2009/1 sayılı 01.10.2009 tarihli kararında Hüseyin Akif Kont hakkında 5149 sayılı yasanın 18/1 maddesine göre 6 ay spor müsabakalarını seyirden men ve 1680 TL idari para cezası verilmesine karar verildiği, 6 ay spor müsabakalarını seyirden men kararının idari bir yaptırım olduğu; idari yaptırım kararı ile birlikte idari para cezasının da uygulandığı, Sulh Ceza Mahkemelerinin sadece idari para cezalarına yapılan itiraz konusunda görevli olduğu, idari kararlar konusunda karar vermeye görevli olmadığı, idari kararla birlikte idari para cezasının birlikte uygulandığı hallerde idare mahkemelerin görevli olduğu, bu durumda İstanbul 3.İdare Mahkemesinin görevsizlik kararının yerinde olmadığı gerekçesiyle; Mahkemelerinin görevsizliğine; davayla ilgili itirazı incelemeye İstanbul İdare Mahkemesinin görevli olduğuna; Mahkemeleri ile İstanbul 3.idare Mahkemesi arasında görev uyuşmazlığı oluştuğundan dosyanın, uyuşmazlığın giderilmesi konusunda Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Erdoğan BUYURGAN, Habibe ÜNAL, Sıddık YILDIZ, Muhittin KARATOPRAK ve Sedat ÇELENLİOĞLU'nun katılımlarıyla yapılan 04.10.2010 günlü toplantısında:

I- İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkûmiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesindeki "Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler." hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

Yasakoyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyuşmazlığı doğması halinde her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme nazaran daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma olanağını tanımıştır.

Olayda, adli yargı yerince, öncelikle görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemiş ve görevli merciin belirtilmesi için re'sen Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına da karar verilmiştir.

Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Yasa'da öngörülen yönteme uymamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı gözetilerek, Sulh Ceza Mahkemesi'nce re'sen yapılan başvurunun 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesi'nin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerekse Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kuruluş amacına uygun olacağından; öte yandan, Sulh Ceza Mahkemesi'nce, 2247 sayılı

Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen durumun aksine, idari yargı kararının kesinleşme durumu açıklığa kavuşturulmadan başvurulduğu görülmekte ise de; Başkanlık yazısıyla, idari yargı kararının kesinleşme durumunu gösteren onaylı bir örneğinin Mahkemesinden istenildiği ve sonuçta usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet BEŞİNCİ ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 5149 sayılı Kanun'un 18. maddesinin birinci fıkrasına göre verilen 6 ay spor müsabakalarını seyirden men ve idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

28.4.2004 tarih ve 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'un "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, "Bu Kanunun amacı; spor müsabakalarının yapıldığı alanlar ile bunların eklenti ve çevresinde müsabaka öncesinde, müsabaka esnasında veya sonrasında şiddetli rekabet ve bunun doğurduğu fanatizm sonucu patlayıcı, parlayıcı, yanıcı, yakıcı, kesici veya delici maddelerin kullanılmasının, şiddet ve düzensizliğin, kişilik haklarına, ailevî veya manevî değerlere yönelik hakaret, sövme ve aşağılayıcı slogan ve davranışların yer aldığı sporun ruhuna, ilke ve kurallarına uymayan kötü tezahüratın önlenmesi suretiyle huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığı ve kamu düzeninin sağlanmasına yönelik olarak alınacak önlemler ve uygulanacak yaptırımlarla ilgili usul ve esasları düzenlemektir" ve 18. maddesinin birinci fıkrasında, "Spor müsabakalarının yapıldığı kapalı veya açık alanlara 11 inci maddede sayılan her türlü silâh, kesici ve delici alet, sis veya ses bombasını sokan kişiler, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde üç aydan bir yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, altı aydan bir yıla kadar müsabakaları seyirden men edilir. Yukarıda sayılanlar dışında 11 inci maddede sayılan maddeleri sokan kişilere; dört ay süreyle spor müsabakalarını seyirden men ve bin Türk Lirası, fiilin tekrarı halinde sekiz ay süreyle spor müsabakalarını seyirden men ve ikibinbeşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu maddeleri kullanan kişilere; altı ay süre ile müsabakaları seyirden men ve binbeşyüz Türk Lirası, fiilin tekrarı halinde bir yıl süre ile müsabakaları seyirden men ve üçbin Türk Lirası idarî para cezası verilir" denilmiş; 28. maddesinde ise, "Bu Kanuna aykırı eylemlerde bulunanlar hakkında büyükşehir ve il belediye sınırları içinde il spor güvenlik kurulunun, bunun dışındaki yerlerde ilçe spor güvenlik kurulunun re'sen veya kendisine gelen şikâyet ve ihbarlar üzerine yapacağı inceleme sonucunda mahallin en büyük mülkî idare amiri tarafından ilgili hakkında bu Kanundaki idarî para cezaları veya tedbirlerin uygulanmasına karar verilir.

Bu Kanun hükümlerine göre verilen idarî para cezalarından tahsil edilen miktarın tamamı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü hesabına aktarılır. Bu paralar Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü tarafından çıkarılacak yönetmelik esaslarına göre yüzde ellisi Engelliler Spor Federasyonu ile engelliler kulüp ve faaliyetlerine, yüzde ellisi ise fair play kurallarına uygun hareket eden amatör spor kulüpleri ile okul sporlarının geliştirilmesine ayrılır.

Bu Kanunda belirtilen yasaklara uymayan kişilerin kimlik bilgileri, müsabakanın veya eylemin yapıldığı mahallin emniyet birimlerince fotoğraflı olarak kaydedilir ve bu kayıtlardaki kişiler takibe alınır" hükmü yer almıştır.

Olayda, 6 ay spor müsabakalarını seyirden men ve idari para cezasının kaldırılması istemiyle dava açılmış olup; 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'da söz konusu idari yaptırımlara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; 16. maddesinde, "(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir"; 19. maddesinde, "(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;

a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,

b) İşyerinin kapatılması,

c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,

Gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise, "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen 6 ay spor müsabakalarını seyirden men ve idari para cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden olduğu, 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'da bu idari yaptırımlara karşı itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, 6 ay spor müsabakalarını seyirden men ve idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesinin 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi kapsamında görülen başvurusunun reddi ile ayrıca verdiği görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Kartal 1. Sulh Ceza Mahkemesinin 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi kapsamında görülen BAŞVURUSUNUN REDDİ ile aynı Mahkemece ayrıca verilen 16.02.2010 gün ve D.İş No: 2010/183 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 04.10.2010 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.